

7.6.2019

VN/3075/2019
VN/3075/2019-OM-1

Valtakunnanvoudinvirasto
Konkurssiasiamiehen toimisto

Oikeusministeriön kannanotto ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätöksestä vuodelta 2018

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n 1 ja 2 momenttien nojalla oikeusministeriö on tänään päättänyt antaa seuraavan kannanoton ulosottolaitoksen (kirjanpitoyksikkö 1530) tilinpäätöksestä vuodelta 2018 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä 10.4.2019 annettu valtionalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Ulosottolaitoksen toiminta on jatkunut tuloksellisena myös vuonna 2018.

Numeeriset tavoitteet ja arviot saavutettiin tai ylitettiin suurimmalta osin. Usean vuoden ajan miljardin euron tasolla ollut perintätulos oli ulosottolaitoksen historian korkein 1,105 miljardia euroa ja myös tulossopimuksen arviota (980 milj. euroa) korkeammalla tasolla. Ulosottoon saapui asioita poikkeuksellisen paljon, noin 3,35 milj. asiaa. Vain 90-luvun alun lamavuosina ulosottoon on saapunut enemmän asioita. Vuonna 2018 ulosottoon saapui edellisvuotta enemmän veroja, sosiaali- ja terveystalvumaksuja, sakkoja, rikosuhrimaksuja ja myös yksityisoikeudellisten saatavien määrä kasvoi merkittävästi. On kuitenkin huomioitava, että vero- ja sakkoasioiden ulosottohakemusten jaksotus vaikuttaa niiden vuosittaiseen määrään.

Velallisten määrä kasvoi edelleen, 3,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Huomioitavaa on, että uusien velallisten määrä kasvoi vielä selvemmin, vuoden 2017 tasoon verrattuna 5,1 prosenttia. Ulosotossa käsiteltiin noin 2,9 milj. asiaa, mikä on 9 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Myös käsittelyaika kasvoi edellisvuodesta 6,7 kuukauteen ja oli hieman tavoitetta (6,5 kk) huonompi. Tulokseen vaikutti paljon se, että vuonna 2019 veronpalautukset tulevat aiempia vuosia aikaisemmin. Ulosotossa päätettiin jättää osa asioista odottamaan suoraan seuraavaa veronpalautusta palauttamatta niitä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

7.6.2019

VN/3075/2019
VN/3075/2019-OM-1

välillä hakijoille. Uusi veronpalautusaikataulu vaikutti myös taloudellisuus ja tuottavuuslukuihin.

Tuottavuus oli noin 3 prosenttia tavoitteen alapuolella ja taloudellisuus oli tavoitteen tasolla. Tosin kumpikin oli yhä hyvällä tasolla, kun huomioidaan veronpalautusaikataulun lisäksi ulosottoimen rakennuudistukseen valmistautumisen aiheuttama poikkeuksellinen tilanne.

Ulosottolaitoksen toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet koskivat vaativien tapausten hoitoa, käsittelyketjuja ja -menettelyjä, organisaatorakennetta sekä tietojärjestelmien käyttäjäystävällisyyttä ja niiden antamaa tukea toiminnalle. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen oli merkittäviltä osin kytköksissä ulosottoimen rakennuudistuksen (URA) etenemiseen. Hanke eteni kaikilla osa-alueillaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja budjetoidun rahoituksen puitteissa. Hanketta vietiin eteenpäin oikeusministerin tekemien linjausten pohjalta ja käytännön toteutusta jatkettiin Valtakunnanvoudinviraston laatimien suunnitelmien pohjalta.

Ulosotto jatkoi tulostavoitteiden mukaisesti tehokasta velkojen maksamisen välttelyyn liittyvien väärinkäytöstapausten käsittelyä ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyä sekä talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa. Erikoisperintä jatkoi tuloksellista toimintaa ja ulosottolaitokselle asetetut erikoisperintää koskevat tulostavoitteet saavutettiin pääosin. Muusta ulosotosta poiketen erikoisperinnälle on ominaista poikkeuksellisen suuri vuosittainen vaihtelu käsiteltävien ja velkojille tilittävien rahasaatavien määrässä. Asioiden käsittely saattaa kestää erittäin pitkään niiden vaativuudesta johtuen, joten vertailu edellisvuoden tuloksiin ei kuvaa tuloksellisuutta parhaalla mahdollisella tavalla.

Valtakunnanvoudinviraston oikeudellisen yksikön tulostavoitteena oli käsitellä kaikki kantelut laadukkaasti ja kohtuullisessa ajassa. Ratkaistujen kantelujen keskimääräinen käsittelyaika oli 11,3 kuukautta. Vahingonkorvausasioiden käsittelyaika oli 7 kuukautta. Kantelujen käsittelyaika on edellisvuosia ja asetettua tavoitetta hitaampi. Käsittelyajan kasvuun on vaikuttanut useiden pitkään vireillä olleiden kanteluiden saaminen päätökseen. Valtakunnanvoudinviraston oikeudellinen yksikkö jatkoi tekemiensä ratkaisujen julkaisemista sisäisillä intranet-sivuilla.

Ulosottolaitoksen henkilötyövuosimäärä laski 21 henkilötyövuodella. Henkilötyövuosimäärän vähentymisen syynä on määrätietoinen ulosottoimen rakennuudistukseen valmistautuminen ja henkilömäärän sopeuttaminen rakennuudistuksen ja asetettujen säästötavoitteiden tasolle.

Konkurssiasiamiehen toimiston yhteiskunnallisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen eteni suunnitellusti ja tulosneuvotteluissa asetetut keskeiset tavoitteet saavutettiin.

Toimintamäärärahojen osalta sekä ulosottolaitos että Konkurssiasiamiehen toimisto alittivat budjetoidut määrärahat. Kirjanpitoyksikön siirtyvä erä oli 31,1 milj. euroa, joka oli noin 3,8 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Siirtyvää erää on tarkoituksella kasvatettu viime vuosina ja siten varauduttu mm. URA-hankkeen toteutuksen vaatimiin menoihin. Lisäksi URA:n hankerahoitusta on mukana siirtyvässä erässä vielä huomattava määrä.

7.6.2019

VN/3075/2019
VN/3075/2019-OM-1

2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä oikeusministeriön kanta kehittämistarpeista

Toimintakertomuksessa on raportoitu asianmukaisesti toiminnan tuloksellisuudesta sekä keskeisten hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisesta. Tulosraportointi kattaa asetetut vuosittaiset tulostavoitteet.

Ulosottolaitoksen toiminnan arvioimisessa on käytettävissä laaja tilasto- ja raporttiaineisto, jota on hyödynnetty virastojen tulosohjauksessa sekä tarkastustoiminnassa. Virastot ovat hyödyntäneet aineistoa omassa sisäisessä ohjauksessaan ja laadunvarmistuksessa. Ulosottolaitoksen vuosittaista tilastojulkaisua on kehitetty voimakkaasti viime vuosina ja sillä annetaan kattava kuva ulosottolaitoksen toiminnasta. Samoin raportointimittareita on edelleen kehitetty. Tämän lisäksi raportointia toiminnan vaikutuksista ja vaikuttavuudesta tulee kehittää tulosohjausmenettelyssä sovittavalla tavalla. Konkurssiasiamiehen toimiston tiedonhallintajärjestelmän (Kosti) avulla vaikuttavuus- ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen pitkäjänteinen seuranta on parantunut.

Ulosoton raportointi- ja tilastointi järjestelmän kehitystyötä tulee jatkaa, että raportoinnista saadaan riittävästi tukea strategiakartan tavoitteiden toteutumisen seurantaan, URA:n toteuttamiseen ja hankkeen valmistumisen jälkeen seurantaan.

Ulosottolaitoksen ja Konkurssiasiamiehen toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu asianmukaisesti. Meneillään olevan URA:n takia riskienhallintaan ja riskianalyysiin tulee ulosottolaitoksessa kiinnittää erityistä huomiota. Sisäisen valvonnan kehittämisen osalta tulee huomioida Valtiontalouden tarkastusviraston tekemät huomioid.

3. Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ulosoton määrärahatilanne tiukkenee kehyskaudella ja rakenneuudistuksen siirtymävaihe tulee vaatimaan taloudellisia resursseja. Vaikka siirtyvien määrärahojen taso on tällä hetkellä hyvä, on määrärahojen käytössä huomioitava taloudelliset haasteet. Taloudellisuuden ja tuottavuuden lisäämiseksi jatketaan URA-hanketta.

Ulosoton kantelujen käsittelyaikoihin on syytä kiinnittää huomiota. Vuoden 2018 keskimääräinen 11,3 kuukauden käsittelyaika on korkea.

Kirjanpitoyksikön on kiinnitettävä huomiota sisäiseen yhteistyöhön ulosottolaitoksen ja Konkurssiasiamiehen toimiston välillä, että taloussuunnittelusta ja kirjanpitoyksikön toiminnasta saadaan mahdollisimman tehokasta.

4. Oikeusministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Osallistutaan URA:n ohjaukseen ja toteutukseen sen johtoryhmässä ja eri työryhmissä sekä vastataan tarvittavasta säädösvalmistelusta. Jatketaan tarvittavia ves-neuvotteluja.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

7.6.2019

VN/3075/2019
VN/3075/2019-OM-1

Oikeusministeriö pyrkii omissa esityksissään turvaamaan ulosottolaitoksen ja Konkurssiasiamiehen toimiston resurssien riittävyyden.

Tulosohjausmallin toteutumista seurataan erityisesti URA:n valmistelun yhteydessä ja toimintaa kehitetään ulosottolaitoksen ja Konkurssiasiamiehen toimiston kanssa yhteistyössä.

Oikeushallinnon toimitilastrategialla ja oikeushallinnon toimitila- ja työympäristökonseptilla pyritään edistämään tilankäytön tehokkuutta ja taloudellisuutta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto ei ole vuosilintarkastuksessaan havainnut ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätöksessä ja tuloksellisuuden kuvauksessa olennaista huomautettavaa. Tarkastuksen perusteella talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu. Tarkastuksen perusteella sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumat antavat asianmukaisen arvion ulosottolaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta. Jatkossa myös ulosoton osalta tulisi kuitenkin harkita arvioinnin kiinnittämistä esimerkiksi valtiovarain controller –toiminnossa laadittuun kehikkoon. Oikeusministeriö yhtyy Valtiontalouden tarkastusviraston huomioihin.

Oikeusministeri

Anna-Maja Henriksson

Osastopäällikkö

Antti Leinonen

Jakelu Valtakunnanvoudinvirasto
Konkurssiasiamiehen toimisto

Tiedoksi VM Valtiovarainministeriö
Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto